

Skoleutvikling i Fosenregionen

Rapport fra ekstern vurdering
på Ørland ungdomsskole i uke 45/2018

Vurderingstema:
«Elevaktive arbeidsmåter og metoder»

Innhold	1
I. Forord	3
Ekstern skolevurdering – et verktøy for skoleutvikling	3
II. Fakta om skolen	4
III. Valg av hovedutfordring	5
IV. Fremtidsbilde	6
V. Tegn på god praksis og praksis som kan bli bedre	7
VI. Etterord	13
Vedlegg A.	15
Deltakere i ekstern vurdering	15
Vedlegg B. Tidsplan og aktiviteter	15
Ståstedsanalyse og Organisasjonsanalyse	16
Dokumentanalyse	16
Samtaleguider	16

I. Forord

Ekstern skolevurdering – et verktøy for skoleutvikling

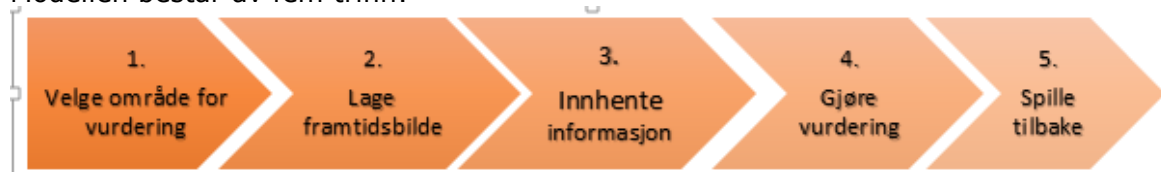
Hva er ekstern skolevurdering?

Ekstern skolevurdering er et verktøy for skoleutvikling.

Forskrift til opplæringsloven, kapittel 2, §2-1 om skolebasert vurdering, sier at alle skoleeiere er pålagt å ha et system for vurdering av skolens virksomhet, internt eller eksternt. I forskriften nevnes det ikke hvordan den skolebaserte vurderingen skal gjennomføres, men en av måtene er ekstern vurdering. Dette verktøyet blir brukt i mange kommuner og regioner for å forsterke utviklingsarbeidet på skolene.

Fosen-regionen bygger denne vurderingsmodellen på en tilpasset versjon av Hardanger/Voss-regionen sin skolevurderingsmetodikk.

Modellen består av fem trinn:

Ståstedsanalysen

Før den eksterne skolevurderingen har skolen gjennomført ståstedsanalysen, et analyseverktøy som hjelper skoleeiere og skolene med å kartlegge hvilke områder som bør utvikles. Dette verktøyet tar utgangspunkt i kvalitetsindikatorer som nasjonale prøver, elevundersøkelsen og andre undersøkelser som brukes lokalt. Ut fra analysen av disse resultatene og eventuelt andre undersøkelser, valgte skolen tema for den eksterne skolevurderingen: **Ørland ungdomsskole bruker elevaktive arbeidsmåter og metoder som motivasjon i læringsprosesser**

Vurderingsrapporten

Rapporten gjenspeiler det eksterne vurdererteamets konklusjoner om det valgte temaet for vurdering av skolen. I tillegg til målformuleringer, er det satt opp konkrete utsagn om hva som kjennetegner god praksis. Disse tegnene er basert på lov- og regelverk og god pedagogisk praksis, samt at det er selve kjernen i vurderingsprosessen og viser idealbildet for skolens ønskede praksis innenfor vurderingstemaet. Tegnene settes inn i et skjema som kalles «Framtidsbilde.»

Et bredt spekter av interessenter har uttalt seg om skolens nåværende praksis i forhold til tegnene på god praksis. Det er gjennomført observasjoner i klassene og i skolemiljøet og vurdererparet har hatt tilgang til dokumenter av betydning for den vurderinga som er gjennomført. I tillegg har vurdererne innhentet informasjon fra skoleledelsen, lærere, elever, foreldre og eventuelt annet personale.

Selve vurderingsuka har vart i fire dager, og siste dag av vurderinga ble denne rapporten lagt fram med funnene for skolen. Rapporten trekker fram tegn på god praksis og tegn på praksis som kan bli bedre for skolen. Konklusjonene i rapporten skal være til hjelp i det videre arbeidet med det valgte temaet.

Det viktigste utviklingsarbeidet skjer på skolen når skolen sammen skal følge opp funnene og refleksjonene fra vurderingsuka og sammen jobbe med å bli en bedre skole.

Om regionen:

17 skoler i 6 kommuner på Fosen har gått sammen om ekstern vurdering i lokalt vurderingsarbeid.

Osen, Roan, Åfjord, Indre Fosen, Bjugn og Ørland gjennomfører ekstern vurdering på tvers av kommunegrenser, gjennom en felles nedsatt vurderingsgruppe

Hvem er vurderingsgruppa?

10 personer i Fosen-regionen er engasjerte i vurderingsgruppa. De har bred pedagogisk bakgrunn, og skal vurdere de 17 skolene som deltar. Hver skole skal i løpet av tre år bli vurdert.

To vurderere gjennomfører vurdering på hver skole, og ingen skal vurdere skole i egen kommune. Fosen regionråd har ansvar for å koordinere ekstern skolevurdering i regionen.

II. Fakta om skolen

Ørland ungdomsskole er et relativt nytt skolebygg. Stod ferdig høsten 2009. Skolen er bygd som en baseskole og er dimensjonert for 240 elever. Pr i dag er det 175 elever på skolen. Skolen driftes av 29 ansatte som besitter totalt 24 årsverk. Fordelt på 24 lærere, 3 fagarbeidere, 1 merkantil og 1 rektor. Organisert med 3 teamledere i 30%, rådgiver i 50%, Tiltaksleder i 50%, merkantil i 60% og rektor i 100%. Totalt driftsbudsjett er på 16,3 millioner.

Ørland ungdomsskole er en ren ungdomsskole med 3 trinn, med 3 klasser på hvert trinn. Hver klasse har mellom 14 og 21 elever. Av 10 kontaktlærere er fordelingen 8 kvinner og 2 menn.

Skolen tilbyr 5 ulike valgfag:

- Fysisk aktivitet og helse
- Produksjon av varer og tjenester
- Innsats for andre
- Medier og informasjon
- Programmering

Skolen har etter 2010 deltatt på ulike satsinger:

- Vurdering for læring (2010-2012)
- Ungdomstrinn i utvikling (2013-2015) Fokus: Klasseledelse og regning
- Veilederkorpset (2015-2018)
- Fosennettverket (2016-dd)
- Språkkommune (2017-dd)

Fra 2017 har Ørland ungdomsskole sammen med de to barneskolene etablert lærende nettverk på tvers av skolene innen to ulike områder. Språklig kompetanse og Digitale ferdigheter. Det er etablert felles ressursgrupper med representanter fra alle skolene.

Ørland ungdomsskole har med bakgrunn i overordnede føringer og egne analyser -og arbeid valgt å jobbe systematisk med 3 satsingsområder det kommende året.

- Relasjonell klasseledelse
 - Klasseledelse / relasjonskompetanse
 - Elevaktive metoder
- Grunnleggende ferdigheter
 - Språk
 - Digitale ferdigheter
 - Samarbeid og erfaringsdeling
- Tidlig innsats
 - Analysekompetanse
 - Gode overganger
 - Læringsmiljø

III. Valg av hovedutfordring

Ut fra resultat av Ståstedsanalysen og Organisasjonsanalysen og andre identifiserte utviklingsområder kommer skole, skoleeier og veiledere frem til skolens hovedutfordring. Denne formuleres og blir utgangspunkt for den eksterne vurderingen.

Som følge av resultatene i Ståstedsanalysen, SWOT-analyse og sluttrapport fra Veilederkorpset har skolen valgt som hovedutfordring temaet: **“Ørland ungdomsskole bruker elevaktive arbeidsmåter og metoder som motivasjon i læringsprosesser”**

IV. Fremtidsbilde

Å vurdere vil her si å måle en nå-situasjon opp mot en idealtilstand. Her blir en slik idealtilstand kalt et fremtidsbilde. Et fremtidsbilde belyser temaet fra ulike sider og er knyttet til aktivitet. Framtidsbildet gjøres konkret ved å dele det inn i kvalitetsmål med tegn på god praksis. Skolens nåværende praksis blir vurdert opp mot dette bildet. Kvalitetsmål og tegn på god praksis på fremtidsbildet skal henge nøye sammen med påstandene i ståstedanalysen, organisasjonsanalysen og elevundersøkelsen. Framtidsbildet er utformet av vurderere, men skolen er involvert i arbeidet i forkant av vurderingsprosessen.

Skolen har godkjent at følgende skal være kvalitetsmål og tegn på god praksis på nettopp deres skole:

Kvalitetsmål	Tegn på god praksis
Elevperspektiv Elevene bruker varierte og relevante arbeidsmetoder som fremmer motivasjon i egen læringsprosess	• Elevene er motiverte til å lære• Elevene vet hva som er målet for læringen• Elevene er aktive i egne arbeidsprosesser• Elevene opplever aktiviteter som er tilpasset sine forutsetninger
Lærerperspektiv Lærerne bruker metoder som sikrer elevaktive arbeidsformer og tilpasset opplæring	• Lærerne har en felles forståelse for begrepet tilpasset opplæring• Lærerne er bevisste på hvordan de motiverer elevene• Lærerne varierer undervisningen og bruker ulike elevaktive arbeidsmetoder systematisk• Lærerne legger til rette for læringsøkter hvor elevenes medvirkning og motivasjon er i fokus
Skole – hjemperspektiv Det er dialog mellom skole og hjem om hvordan man sammen fremmer elevenes læring	• Foresatte opplever at elevaktive arbeidsformer preger undervisningen• Foresatte opplever at hjemmearbeidet aktiviserer og motiverer elevene• Foresatte opplever god dialog med skolen om elevens motivasjon for læring• Foresatte opplever at skolen bidrar til engasjerte og kreative elever
Organisasjonsperspektiv Skolen har en læringskultur med fokus på elevaktive arbeidsmåter som fremmer elevenes motivasjon og læringsutbytte	• Skolen har en tydelig plan for hvordan lærerne skal fremme elevaktive arbeidsmåter• Skoleledelsen tilrettelegger for jevnlig og systematisk erfaringsdeling blant de ansatte på skolen• Skoleledelsen tar den samla kompetansen i personalet i bruk• Skolehverdagen er preget av elevaktive læringsmåter

V. Tegn på god praksis og praksis som kan bli bedre

Sammenstille og se mønster

Når alle data er samlet inn ved hjelp av ulike metoder, sammenstilles disse dataene. Vurdererne analyserer og vurderer informasjonen ved å speile den mot framtidsbildet (tegnene på god praksis).

Ut fra denne vurderingen trekkes konklusjoner. Man finner frem til skolens sterke sider innen skolens valgte område, og til sider som bør utvikles for å bli bedre.

Bruk kvalitetsmålene fra framtidsbildet og fordel tegnene på god praksis mellom det dere vurderer som god praksis ved skolen, og det dere vurderer er praksis som kan bli bedre. De fire perspektivene behandles hver for seg.

Kvalitetsmål: Elevene bruker varierte og relevante arbeidsmetoder som fremmer motivasjon i egen læringsprosess

- *Elevene er motiverte til å lære*

God praksis:

Elevene sier i samtaler at de er motiverte fordi de vet hva de skal lære, de synes fagene er interessante og de synes flere av lærerne varierer og gir elevene ulike redskaper eller metoder for å lære i de ulike fagene. Elevene trekker frem ulike prosjekter og gruppearbeid som metoder som øker deres motivasjon. De praktisk-estetiske fagene og valgfagene blir også i noen grad trukket frem som motivasjonsfremmende. Det alle elevene trekker frem som en svært motivasjonsfremmende faktor er det å bli ferdig med oppgavene som står på ukeplanene i skoletiden, slik at de ikke trenger å gjøre skolearbeid hjemme. Elevene trakk også frem at mestring i fagene er med på å øke motivasjonen.

I samtale med lærerne trekker de frem at elevene er opptatt av å få vite hvorfor man skal lære forskjellige ting på skolen, og det at lærerne har et godt svar på dette øker elevenes motivasjon for å lære.

Praksis som kan bli bedre:

Flere elever trekker frem at det er stor variasjon i forhold til hvorvidt ulike fag og lærere er med på å motivere elevenes læringsarbeid. Det blir blant annet pekt på det at alle lærerne må engasjere elevene, og sørge for at det blir aktiviteter i læringsprosessen som øker elevenes motivasjon. Det ble sagt at man den senere tid har fått mer praktiske arbeidsmetoder i fagene, men at elevene ønsket mer av dette. Enkelte elever trekker frem det at klassiske lange forelesninger ikke er med på å fremme motivasjonen.

- *Elevene vet hva som er målet for læringen*

God praksis:

Elevene gir i stor grad uttrykk for at de vet hva som er målet for læringen. Målene for læringen blir enten beskrevet av lærer i forkant av økter, skrevet på tavla og står beskrevet i periodeplanene. Målene blir jobbet med underveis i undervisninga og frem mot prøver. Elevene trekker også frem nytten av periodeplanene når de skal

forberede seg mot prøver i fagene. De sier de får et større læringsutbytte av å aktivt bruke periodeplanene som verktøy.

Praksis som kan bli bedre:

Selv om målene blir opplyst i forkant av hver undervisningsøkt og fokuset er stort frem mot prøver ser vi lite tegn til, ut fra det elevene sier i samtalene, i hvor stor grad målene blir brukt underveis i periodene.

- *Elevene er aktive i egne arbeidsprosesser*

God praksis:

Elevene var tydelige på at de har sett en utvikling i retning av at de i større grad får være med på å bestemme hvordan de skal arbeide med tema, og hvilke presentasjonsformer de skal benytte. I samtaler kommer det frem at lærerne, spesielt i starten av nye tema, spør elevene hvordan de vil lære/framføre.

Elevene sier de har blitt informert om at elever er forskjellige og lærer på ulike måter.

Elevene får selv komme med innspill om arbeidsmåter. Lærerne er flinke til å lytte til og ta hensyn til deres innspill.

De trekker frem stasjonsundervisning i matematikk som en spesifikk elevaktiv metode. Showbie ble også tatt frem som en ny metode som var både moderne, aktiviserende og lærerik.

Praksis som kan bli bedre:

Når elevene beskriver utvalget av elevaktive aktiviteter nevnes sjelden mer enn to eller tre ulike metoder for undervisning. Ofte får elevene bare to valg.

Elevene uttrykker at de ikke har jobbet på denne måten over lang tid. De kan si at de i den siste tiden har begynt med denne typen aktiviteter. Det kommer ikke frem at metodikken er grundig innarbeidet i hele kollegiet. Elevene har ikke et klart bilde på hva elevaktive metoder er for noe.

- *Elevene opplever aktiviteter som er tilpasset sine forutsetninger*

God praksis:

I samtaler med elevene kommer det frem at elevene i stor grad opplever å få gjøre oppgaver som er tilpasset deres behov. Elevene opplever å mestre de oppgavene de skal gjøre.

Praksis som kan bli bedre:

Det kommer frem i samtalene at tilpassing til elever med høyt læringspotensial kan bli bedre. Enkelte elever beskriver en skolehverdag basert på en del venting mens man venter på mer gjennomgang for elever som har behov for dette.

Kvalitetsmål: Lærerne bruker metoder som sikrer elevaktive arbeidsformer og tilpasset opplæring

- *Lærerne har en felles forståelse for begrepet tilpasset opplæring*

God praksis:

I samtale med lærerne kommer det frem at de har en felles forståelse for hva begrepet tilpasset opplæring betyr. Det er dessuten en bevissthet omkring at det å snakke om tilpasset opplæring kan være noe vanskeligere å sette ut i praksis. Det blir ofte beskrevet som en tilpasning til den enkelte elevs faglige nivå.

Praksis som kan bli bedre:

Selv om det er en forståelse for begrepet tilpasset opplæring for elevers ulike faglige nivå, blir det i mindre grad snakket om tilpasset opplæring for elevers ulike behov for læringsmetodikk. Det lærerne trekker frem som en utfordring er at de i for liten grad tilpasser til elever som trenger større faglige utfordringer.

- *Lærerne er bevisste på hvordan de motiverer elevene*

God praksis:

Det å gi de ulike temaene som elevene skal lære verdi og relevans er noe lærerne trekker frem som et suksesskriterie for å øke elevenes motivasjon. Mestring blir trukket frem som viktig for elevenes motivasjon for å lære. Enkelte lærere tekker frem det at elevene får prøvd ut det de har lært i praksis som viktig, først lære, så prøve. Variasjon i undervisningsmetoder er også med på å øke motivasjonen.

Praksis som kan bli bedre:

Under observasjon er det vanskelig å se tydelige tegn på felles retningslinjer for klasseledelse. Struktur og forutsigbarhet er viktig for en god lærings situasjon som gir elevene en forutsigbar opplæring som sørger for elevenes trygghet og motivasjon. Vi ser at klasseledelse er beskrevet i skolens kvalitetshåndbok, men kan ikke se at denne fullt ut følges, og er usikre om det er evaluert. Dette bekreftes av et utsagn som gikk på usikkerhet omkring struktur og systematikk til både elever og ansatte. Det å innarbeide tidligere utviklingsarbeid i nytt utviklingsarbeid for å kunne tydeliggjøre den røde tråden i skolens praksis.

- *Lærerne varierer undervisningen og bruker ulike elevaktive arbeidsmetoder systematisk*

God praksis:

Lærerne beskriver et vidt spekter av variasjon og elevaktive arbeidsmetoder. Alt fra å sette i gang elevenes tankevirksomhet, refleksjon, samarbeid, praktiske utførelser og gruppearbeid. Det blir beskrevet at elevene er en aktiv part i eget læringsarbeid, og at en slik type selvbevissthet omkring læring er grunnlaget for elevenes elevaktivitet. Vurdering for læring er et middel for å oppnå høyere elevaktivitet, og høyere elevaktivitet er et middel for å fremme vurdering for læring.

I samtaler beskriver lærerne at de har en dialog med elevene for å få innspill til hvordan de skal variere undervisningen, og hvilke metoder de skal benytte.

Praksis som kan bli bedre:

Lærerne uttrykker at de nylig har kommet i gang med fokuset på å prøve ut elevaktive arbeidsmåter. Dette er et tegn på at det er en metodikk som ikke har fått satt seg. Elevene opplever at undervisningen har utviklet seg den senere tid, men at det ikke har hatt virkning over tid.

Det vide spekteret av metoder og begreper knyttet til elevaktive arbeidsmetoder spriker. Det kommer frem at man vektlegger ulike ting omkring elevaktivitet. Det etterlyses blant ansatte at man må se sammenhenger mellom annet utviklingsarbeid opp mot elevaktive arbeidsmetoder. Man har ikke fått det godt nok systematisert enda.

I samtaler med lærerne kom det frem at man i ulik grad er fornøyd med den fysiske organiseringen av skolen. Det ble pekt på et ønske om å i større grad tilpasse arealer til praktisk og variert undervisning.

- *Lærerne legger til rette for læringsøkter hvor elevenes medvirkning og motivasjon er i fokus*

God praksis:

I samtaler med både elever og lærere kommer det frem at man i den senere tid i langt større grad har opplevd at elevstemmen er en viktig del av planleggingen av undervisningen. Elevene viste til at lærerne var flinke til å spørre om hvordan man ønsker å lære om ulike tema, og at lærerne hørte på elevenes innspill.

Elevene pekte på at det å få være med på å bestemme hvordan de skulle lære, var med på å øke deres motivasjon for å lære. Elevene var selv veldig bevisste på at det hadde vært en positiv utvikling på området.

Alle lærerne gir uttrykk for at de er i gang med og ser nytten av arbeidet knyttet til elevaktive metoder. Lærere peker på at skolens fysiske organisering gjør at skoledagen blir gjennomiktig, og at alle derfor må være med på utviklingen.

Praksis som kan bli bedre:

Selv om elevene uttalte at de er positive og fornøyde med den siste tids utvikling, uttrykker de at de forventer mer medbestemmelse og at man som skole får en felles praksis på elevenes medbestemmelsesrett. Dette kom til uttrykk når elevene sa at enkelte lærere er flinke til å høre på elevstemmen, mens andre ikke i så stor grad gjør det. Det ble også pekt på at det var ulikheter mellom lærerne for i hvor stor grad de varierte undervisningen. Dette er tegn på at man ikke har fått systematisert arbeidet i stor nok grad.

Kvalitetsmål: Det er dialog mellom skole og hjem om hvordan man sammen fremmer elevenes læring

- *Foresatte opplever at elevaktive arbeidsformer preger undervisningen*

God praksis:

Foresatte trakk flere ganger i foreldremøtet frem miljøuka på 8. trinn som et godt eksempel på elevaktive arbeidsformer. De pekte på elever som viste stolthet over det de hadde lært og presentert. Elever som var stolte av å kunne presentere dette for foresatte, noe som økte motivasjonen for å lære og elevene så på verdien av å faktisk lære det.

Det ble også trukket frem at elevene arbeider en del med gruppearbeid, samt at de praktisk-estetiske fagene og valgfagene er fag hvor man har elevaktivitet.

Praksis som kan bli bedre:

Foresatte hadde ikke inntrykk av at elevaktivitet var noe som gjennomsyret opplæringen til elevene. Det foresatte sier, er at skolen i liten grad har informert foresatte om at elevaktivitet er noe man har som fokusområde på skolen.

- *Foresatte opplever at hjemmearbeidet aktiviserer og motiverer elevene*

Praksis som kan bli bedre:

Foresatte var tydelig på at man har et ønske om at skolen skal ta opp temaet om hjemmearbeid. De uttrykte til en viss grad frustrasjon over at de ikke har en oversikt over hva elevene arbeider med, og en usikkerhet om hvorvidt lekser er gjort på skolen. Mange foresatte uttrykte at de så på det som viktig at man arbeider med skole og læring også hjemme. Det å lære seg gode arbeidsvaner ble trukket frem som en fellesnevner.

Foresatte trakk også frem det at de opplever Fronter som lite oversiktlig, noe som gjør at deres forutsetninger for å følge opp elevene blir dårligere.

- *Foresatte opplever god dialog med skolen om elevenes motivasjon for læring*

God praksis:

Utviklingssamtalen/foreldresamtalen blir trukket frem som skolens fremste kanal for å kommunisere om elevenes motivasjon for læring. Det ble av enkelte trukket frem at utviklingssamtalen var et svært godt verktøy slik den er organisert i dag.

Foresatte trakk frem at skolens lærere er positive, både ovenfor elever og foresatte, og at det er enkelt å få organisert møter utenfor de oppsatte møtepunktene. Lett å få møter med lærere.

Praktisk informasjon kommer raskt ut på transponder til de foresatte.

Praksis som kan bli bedre:

Foresatte mener at deres kunnskap om egne barn i liten grad blir hørt og brukt. De etterlyser et møtepunkt hvor de får delt av sine erfaringer. Foresatte uttrykker at dette kan skje ved oppstart på ungdomsskolen eller i sammenheng ved utviklingssamtalen. De uttrykker at de får en statistrolle under utviklingssamtalen.

- *Foresatte opplever at skolen bidrar til engasjerte og kreative elever*

God praksis:

Som tidligere nevnt blir miljøuka trukket frem som et fyrtårn i det å engasjere elevene.

Praksis som kan bli bedre:

Foresatte hadde ikke inntrykk av at elevaktive arbeidsmetoder har vært trukket frem under foreldremøter. I liten grad blir skolens bidrag trukket frem, men at det er ulikheter fra elev til elev og til en viss grad mellom lærere. Foresatte har ikke en opplevelse av at det fra skolens side har blitt kommunisert at skolen benytter seg av elevaktive arbeidsmetoder. Foresatte trekker frem at man på skolen i liten grad benytter andre læringsarenaer utenfor klasserommet og utenfor skolen.

Kvalitetsmål: Skolen har en læringskultur med fokus på elevaktive arbeidsmåter som fremmer elevenes motivasjon og læringsutbytte

God praksis:

- *Skolen har en tydelig plan for hvordan lærerne skal fremme elevaktive arbeidsmåter*

God praksis:

Skolen har utarbeidet en kvalitetshåndbok og en års- og utviklingsplan hvor elevaktive arbeidsmåter er nedskrevet som et resultatmål. I planen står det at det skal benyttes elevaktive arbeidsmetoder gjennom hele skoleåret. Tiltaket elevaktive metoder er tema i tre utviklingstider på høstsemesteret og tre utviklingstider i vårsemesteret.

Skolen har fått på plass en arena hvor elevaktive arbeidsmåter er tema i fagsamarbeidet i tillegg til møtepunktene i utviklingstid.

Praksis som kan bli bedre:

I kvalitetshåndboken står det beskrevet at man skal introdusere minst en elevaktiv arbeidsmetode i semesteret. Observasjoner har vist at langt flere metoder er i bruk, dette understøtter at arbeidet trengs å systematiseres og tydeliggjøres i en rød tråd, både i dette arbeidet og skolens virksomhet som helhet.

Det store spennet i hva lærerne uttrykker som elevaktive arbeidsmetoder kan også være et uttrykk for at man har behov for en større tydeliggjøring av arbeidet.

- *Skoleledelsen tilrettelegger for jevnlig og systematisk erfaringsdeling blant de ansatte på skolen*

God praksis:

Skolen har nå i høst fått på plass fagsamarbeid som blant annet skal se på temaet elevaktive arbeidsmetoder. Av lærere blir dette sett på som en nyttig og god arena, og at man har kommet så raskt i gang med denne arenaen er et tegn på at de ansatte ser nytteverdien.

Lærerne peker på den åpne dialogen på arbeidsrommene hvor man har en kultur for å dele på gode og dårlige erfaringer.

Praksis som kan bli bedre:

Vurderingstemaet elevaktive arbeidsmetoder er et ferskt fokusområde, og det er derfor vanskelig å måle systematikken i arbeidet.

Lærere uttrykker et behov for å evaluere dette og andre fokusområder. De etterlyser en felles rød tråd i alt utviklingsarbeid.

- *Skoleledelsen tar den samla kompetansen i personalet i bruk*

God praksis:

I høy grad uttrykker de ansatte at deres kompetanse blir hensyntatt.

Praksis som kan bli bedre:

Lærerne uttrykte at de for noen år siden på skolen kartla de ansattes formelle og uformelle kompetanse. Dette ble beskrevet som kompetanse basert på interesser ut over det skolefaglige. De ansatte hadde ikke inntrykk av at denne kartleggingen var tatt i bruk i organisasjonen.

Selv om man i høy grad har hensyntatt de ansattes kompetanse var det lærere som dette skoleåret opplevde å måtte ha fag de ikke har kompetanse i.

- *Skolehverdagen er preget av elevaktive læringsmåter*

God praksis:

Skolehverdagen er i høy grad preget av elevaktive læringsmåter. Dette bekreftes av både lærere og elever. Vi har også fått det bekreftet i observasjoner.

Praksis som kan bli bedre:

Vi ser at det ikke er en tydelig felles forståelse, men at det er jobbet med temaet over forholdsvis kort tid.

VI. Etterord

Forskning om ekstern skolevurdering konkluderer med at en slik vurdering kan ha stor betydning for utvikling av skolen. Det avhenger imidlertid av hva skolen gjør med sin nye kunnskap etter vurderingsuka.

Vi vil først berømme Ørland ungdomsskole for måten de har tatt imot oss vurdererne på. Vi har følt oss velkomne fra første stund. Ansatte har vært åpne og imøtekommende, noe som har bidratt positivt i vurderingsarbeidet.

Vi har sett en skole som er i bevegelse. En skole som har arbeidet godt med relasjonsarbeidet. En skole hvor de ansatte møter elever og foresatte med vennlighet. Dette har vi observert, og vi har blitt det fortalt av foresatte, av elever og av lærerne.

Det er et positivt engasjement i forhold til det å arbeide på Ørland ungdomsskole. Det er et positivt engasjement til det å drive en best mulig skole, og utvikle skolen.

I en skole i bevegelse og utvikling vil det alltid føles som det er mange baller i luften. Det er derfor behov for å løfte frem det helhetlige mandatet, og se sammenhengen mellom det og eget utviklingsarbeid. De ansatte gir uttrykk for et ønske om en mer tydelig rød tråd. Et viktig redskap her er også evaluering, skolebasert vurdering og ekstern vurdering som vi også er en del av.

Spørsmål til refleksjon, ettertanke

Til sist i selve rapporten, har vurdererne stilt noen spørsmål til refleksjon. Dette er spørsmål som skolen kan bruke i sitt etterarbeid etter skolevurderingen. Spørsmålene er ikke ment som konklusjoner, men de skal være åpne og formulert ut fra en samlet vurdering av tegnene på god praksis og på praksis som kan bli bedre på skolen.

- Hvilke baller har man nå i luften? Har disse ballene en sammenheng?
- I hvor stor grad oppleves det at man får evaluert nok til at man kan ta arbeidet videre?
- Hvordan kan man utnytte skolens arealer for å øke elevenes elevaktive læring på en best mulig måte?
- Har man ved Ørland ungdomsskole en leksefri skole? Er det ønskelig at skolen skal være det?
- Hvordan kan skolen trekke foresattes kjennskap til elevenes sterke og svake sider enda tydeligere frem?
- Har man nok tid sammen, og tydelige og tilstrekkelige arenaer sammen? Hvor mye tid er nok tid?

Videre arbeid etter ekstern skolevurdering

Etter at vurderingen er over og rapporten er ferdig, starter skolens utviklingsarbeid. Prosessen styres av skoleledelsen og følges opp av skoleeier.

Rektors ansvar:

- Skolevurdererne presenterer rapporten for personalet ved skolen.
Oppvekstansvarlig, skoleeier, komiteleder, rådmann, elevråd og FAU er representert når rapporten legges fram.
- Rapporten sendes umiddelbart til skolefaglig ansvarlig.
- Rektor presenterer rapporten for politikerne i hovedutvalg for oppvekst med oppvekstansvarlig i kommunen til stede innen 1 måned.
- Rektor melder innen 1 uker tilbake til regionkonsulenten om erfaringer med ekstern skolevurdering.
- På bakgrunn av det som kommer fram i rapporten setter rektor opp en prioritert plan for forbedringstiltak. Rektor presenterer plan for forbedringstiltak på rektormøte og for skoleeier innen 2 måneder.
- Planen iverksettes på skolen innen 3 måneder.
- Innen 6 måneder foretas en skriftlig evaluering av tiltakene. Har arbeidet med rapporten ført til de endringer man ønsker?

I denne prosessen er det viktig at vi hører på flere stemmer, både skoleeier, ansatte ved skolen og ikke minst foreldre og elever.

Evalueringen sendes oppvekstansvarlig. Evalueringen presenteres umiddelbart for politikerne i hovedutvalg for oppvekst.

- Tilbakemelding på arbeidet med utfordringene i vurderingsrapporten skjer som del av tilstandsrapporten/årsmeldinga hvert år til skoleeier.

Skoleeiers / oppvekstansvarliges ansvar:

- Skoleeier/oppvekstansvarlig involveres i valg av tema for ekstern vurdering.
- Tema forankres i kommunens/skolens satsingsområder.
- Oppvekstansvarlige har veiledningsansvar/oppfølgingsansvar.
- Rapporten tas inn i lederavtalen med rektorene og brukes i utviklingssamtalene.
- Rapporten skal være et verktøy i en utviklingsplan på skole/kommunenivå.
- Rapporten skal inn i tilstandsrapporten eller som vedlegg til denne.
- Oppvekstansvarlig etterspør evalueringen etter 6 måneder.

Vedlegg A.

Deltakere i ekstern vurdering

- Interne: Narve Jostein Langmo og Øystein Tofte Bjørvik
- Eksterne: Gry Rossing, Trondheim kommune og Marthe Lønnum, NTNU skrivesenteret

Vedlegg B. Tidsplan og aktiviteter

Forut for vurderingsuka på skolen, har det vært kontakt mellom vurderere og skole, og data er innhentet. Det er utarbeidet en tidsplan for prosessen. Framtidsbildet er utarbeidet og diskutert og forandret i samspill med skolens personale. Personalet har gjennomført en organisasjonsundersøkelse og en ståstedsanalyse som veilederne har vært med på å oppsummere. Samtaleguider er utarbeidet og møte med foresatte planlagt.

Det er avsatt inntil tre dager (fire dager på store skoler) til selve vurderingen. Dette innebærer i hovedsak en startdag der vurdererne og rektor/ledelse og personalet møtes for første gang. Så starter informasjonsinnhenting gjennom samtaler, møter, observasjon o.l. Alle data sammenstilles, og vurdererne leter etter mønster i materiale og speiler det mot framtidsbildet. Rapport skrives og legges fram for personalet den tredje dagen.

Å gjennomføre ei kvalitetsvurdering på 3 dager er knapp tid, og innebærer en avgrensning av temaet.

Plan for vurderingsuken (uke 45)

Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag
8:00 Møte med rektor Velkommen til Øus	8:00 Møte med rektor	8:00 Møte med rektor	8:00 Møte med rektor
8:10 Møte med de ansatte	Observasjon	9:00-10:10 Intervju med elever 9.trinn	Skriving av rapport
8:25 Møte med rektor Utdeling av nøkkeltkort, kopibrikke, info		Observasjon	
11:00-11:30 Lunsj	11:00-11:30 Lunsj	11:00-11:30 Lunsj	11:00-11:30 Lunsj
Observasjon	Observasjon	11:30-12:40 Intervju med elever 8.trinn	12:00 Overlevering av rapport til rektor
		12:50-14:00 Intervju med elever 10.trinn	
14:30-15:30 Intervju med 8.team	14:30-15:30 Intervju med 10.team	14:30-15:30 Intervju med 9.team	14:30-15:30 Eksternvurderere presenterer rapporten for skoleeier, foreldre, elevråd, ansatte, Kommunalsjef, Komite for Oppvekst og Ordfører
18:00-19:30 Foreldremøte (FAU)			

Vedlegg C. Metoder

Skolen har allerede en del data gjennom ståstedsanalysen og organisasjonsanalysen, som utgjør et godt grunnlag for utvelgelse av område for ekstern vurdering. For å sikre god forankring og at alle stemmer blir hørt, hentes det inn data fra flere andre kilder (kildetriangulering). For å få best mulig kvalitet på informanter fra elevene ber en rektor i samarbeid med kontaktlærere plukke ut elever som skal intervjues.

Rektor får også ansvaret for å sette opp en plan for intervju med personalet slik at skolen kan fungere under vurderingsuka.

Alle intervju er gruppeintervju.

Tema og tid til rådighet virker inn på valg av metode. I prosessen på denne skolen er følgende metoder benyttet:

Ståstedsanalyse og Organisasjonsanalyse

Skolen har gjennomført Ståstedsanalysen blant de ansatte. Denne er gjennomført i henhold til oppskriften på udir.no.

Dokumentanalyse

I tillegg til Ståstedsanalysen har vi fått innblikk i skolens kvalitetshåndbok, skolens års- og utviklingsplan samt sluttrapporten etter Veilederkorpset.

Samtaleguider

For å fange lik tematikk, har vurdererne i forkant utarbeidet ulike samtaleguider til hjelp for samtaler med henholdsvis elevgrupper, foreldre og ulike grupper medarbeidere på skolen. Spørsmålene i disse samtaleguidene er alle hentet fra framtidsbildets tegn på god praksis.

Vedlegg D. Tomme samtaleguider

Samtaleguide elever

	Spørsmål	Svar
1	Hva er bra med skolen din?	
2	Hva skulle du ønske var annerledes?	
3	Er du motivert i læringsøktene? Hva gjør deg mer motivert til å lære mer i læringsøktene?	
4	Hvordan vet du hva du skal lære i timene?	
5	Vet du hvordan du skal lære for å nå målene i timene?	
6	Hvordan opplever du at arbeidsøktene er varierte?	
7	Hvordan får du være med på å bestemme hvilke arbeidsmetoder du skal benytte?	
8	Hvordan får du være med på å bestemme hvordan du skal lære?	
9	Får du arbeide med oppgaver som passer til deg?	
10	Får du nok utfordringer i de fleste fag og timer?	
11	Opplever du at du mestrer det arbeidet du gjør på skolen?	
12	Hva legger du i praktiske arbeidsmetoder?	
13	Hvordan legger lærerne opp til praktiske arbeidsmetoder i timene?	
14	Får du høre at det er viktig å gjøre det bra på skolen hjemme?	
15	Hvordan blir du motivert av hjemmearbeid?	
16	Er det god arbeidsro i timene?	
17	Er det fokus på å lære i timene?	
18	Liker du deg på skolen?	

Samtaleguide foresatte

	Spørsmål	Svar
1	Hva er bra med skolen din?	
2	Hva skulle du ønske var annerledes?	
3	I hvor stor grad er elevene motiverte for å lære?	
4	Hvordan vet elevene hva de skal lære?	
5	På hvilken måte er elevene selv bevisste på hvordan de lærer?	
6	Hva legger du i begrepet elevaktive arbeidsmåter?	
7	I hvor stor grad har du inntrykk av at elevaktive arbeidsmåter blir brukt i opplæringen ved skolen?	
8	I hvor stor grad opplever dere som foresatte at elevenes hjemmearbeid aktiviserer og motiverer elevene?	
9	Hvordan bruker skolen din kunnskap om ditt barn for å øke ditt barns motivasjon for læring?	
10	Hvordan opplever du som foresatt at skolen bidrar til engasjerte og kreative elever?	

Samtaleguide ansatte

	Spørsmål	Svar
1	Hva er bra med skolen din?	
2	Hva skulle du ønske var annerledes?	
3	Hva legger du i begrepet praktiske arbeidsmåter?	
4	Hvordan legger du opp til elevaktive arbeidsmåter?	
5	På hvilken måte påvirker elevaktive arbeidsmåter elevenes arbeidsro?	
6	Hva gjør elevene motiverte til å lære i læringsøktene?	
7	På hvilken måte får elevene vite hva de skal lære i timene?	
8	På hvilken måte vet elevene hva som skal til for å nå målene i timene?	
9	På hvilken måte legger du opp til variasjon i undervisningen?	
10	Hvordan får elevene være med på å bestemme hvilke arbeidsmetoder som skal benyttes?	
11	På hvilken måte får du elevene til å nå målene for opplæringen?	
12	Hva legger du i begrepet tilpasset opplæring?	
13	Hvordan tilpasses opplæringen for elever med behov for større utfordringer?	
14	På hvilken måte får elevene være med på å medvirke egen læringsprosess?	
15	På hvilken måte er elevaktive læringsmåter tema på foreldremøtet?	
16	Hvordan har man en dialog med foresatte om elevenes motivasjon for læring?	
17	På hvilken måte implementerer man elevaktive arbeidsmåter i elevenes hjemmearbeid?	
18	Hvordan deler de ansatte systematisk erfaringer og undervisningsmetoder som fremmer elevaktive arbeidsmåter?	
19	Hvordan får hver enkelt ansatt brukt sin spisskompetanse i møtet med elevene?	
20	I hvor stor grad preges skolehverdagen av elevaktive læringsmåter?	
21	Hvordan trives du som ansatt ved Ørland ungdomsskole?	